

Gazeta 1996-yil dekabrdan chiqa boshlagan ★ www.uzhurriyat.uz ★ gazhurriyat@mail.ru ★ t.me/hurriyatuz ★ Hurriyat gazetasi

 ХАЛҚАРО АНЖУМАН

ЖОРИЙ ЙИЛНИНГ 10 СЕНТЯБРЬ КУНИ ПОЙТАХТИМИЗДАГИ “HILTON” МЕҲМОНХОНАСИДА АКСИЛКОРРУПЦИЯ СОҲАСИДА ИЛК ХАЛҚАРО МЕДИА ФОРУМ ЎТКАЗИЛДИ.

Мазкур нуфузли Форум ўтган йили
Ўзбекистонда бўлиб ўтган Коррупцияга
қарши курашиш соҳасида юксак халқаро
мукофотни топшириш маросимида Пре-
зидентимиз томонидан илгари сурилган
ташаббус асосида Коррупцияга қарши
курашиш агентлиги томонидан БМТ Та-
раққиёт дастури, Европа Иттилоғининг
Ўзбекистондаги делегацияси ҳамкорлик
бўлими, Германия Халқаро ҳамкорлик
жамияти, шунингдек, Ўзбекистон Респу-
бликаси Ташқи ишлар вазирлиги, Ўз-
бекистон Республикаси Президенти Ад-
министрацияси ҳузуридаги Ахборот ва
оммавий коммуникациялар агентлиги,
Ўзбекистон миллий медиа бирлашмаси,
Халқаро пресс-клуб ҳамкорлигига таш-
кил этилди.

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШ — ХАР БИР ИНСОНДАН БОШЛАНАДИ!

Латвия, Сингапур, Филиппин, Австрия, Марказий Осиё мамлакатлари ҳамда Ўзбекистон етакчи оммавий ахборот воситалари журналистлари, вазирлик ва идораларнинг матбуот котиблари, халқаро эксперталар, дипломатик корпус вакиллари иштирок этган форумнинг очилишида Коррупцияга қарши курашиб агентлиги директори Акмал Бурхонов Ўзбекистонда оммавий ахборот воситалари мамлакатда аксилкоррупция сиёсатини амалга оширишда фаол хисса кўшиб ке-

паётганини таъкилпали

БМТ Тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги доимий вакили Ақико Фужии Ўзбекистонда коррупцияга қарши курашиш, шу йўл билан камбағалликни бартараф этиш бўйича кўплаб ишлар амалга оширилаётгани ва сезиларли натижаларга ҳам эришилаётганини кайд эти

— Аслида коррупцияга қарши курашиб глобал даражада ахамиятли, — деди А.Фужий. — Чунки шу иллат туфайли мамлакаттарда ривожланиш бүл-

май, халқи қашшоқлиқда яшашга мажбур бўлмоқда. Ўзбекистонда ҳам коррупцияга қарши курашиш, шу йўл билан камбағалликни бартараф этиш бўйича кўплаб ишлар амалга оширилмоқда ва сезиларли натижаларга ҳам эришилди. Бу БМТнинг Коррупцияга қарши конвенцияси талабларига ҳам мос келади. Айтиб ўтиш керакки, коррупцияга қарши курашишда медиа мухим ўрин тутади. Бу соҳа вакиллари давлат хизматчиларининг фаолиятини кузатиб боради, уларнинг адолатли

ишлашига маълум маънода таъсир кўрсатади. Чунки ОАВ ходимлари кузатил билан чекланмай, маълумот тўплайди уни оммага ахборот сифатида тарқатади. Яъни, очиқлик асосида жамият коррупциядан тозаланади. Демак, коррупцияга қарши курашишда медиа имкониятларини ошириш бўйича натижадор ҳамкорликини янада мустахкамдаш зарур.

2-6.

 УЮШМА ФАОЛИЯТИДАН

Халқаро медиафорум ўтказиш режалаштирилмокда

 CAHA

ГАЗЕТАСИЗ ХАЛҚ ТИЛАСИЗ ОДАМ КАБИДИР

(“Овози тожик” нашри 100 ёшга тұлди)

Яратганга шукрки, нафақат моддий, балки маънавий жиҳатдан ҳам бой-бадавлат халқмиз. Дунёда илк бор газета қачон чиққан бўлса, юртимизда ҳам китоб, журнал, газета ўша замон-парлан бўён нашир этилиб келинади.

Нардан буен нашр этилиб келинади.
Не ажабки, бугун не бир замонки, айримларга газета унча ёк-
май қолғон бўлса-да, барибир юрт раҳнамосининг қўллаб-кув-
ватлови, юксак эътибори туфайли газета-журналлар тўхтаб
қолгани йўқ, чиқиб турибди.

Хусусан, бир неча тилларда нашр этилаётган газеталарнинг ҳамчоп этилаётгани ёруғ ишдир. Шу жумладан, тожикзабон муштариликтарнинг нашри “Овози тожик” хукуматимиз муассислигида нашр этиладиган зиё минбарларидан бирни хисобланади.

Шу кунларда ушбу нашр чиқа бошлаганига бир аср бўлди, 100 ёшга тўлди. Газета ўтган асрнинг 20-йилларида сиёсий-ижтимоий воеа үларок сахнага чиқди.

Ижтимоий тармоқларни музлаткичга ўхшатса бўлади: ичидা ҳеч қандай янги нарса йўқлигини билсангиз ҳам, ҳар беш дақиқада очиб кўраверасиз. Тарки одат — амримаҳол деганларидек, ижтимоий тармоқнинг қармогига илинсангиз бас, ҳушингиз вақт бехуда ўтаётганини англагунича бир неча соатлар ўтган бўлади. Кичкинагина митти темир қутича берәётган ахборот кўлами жуда катта. Қақраб ётган чўл сувни қандай тортиб олса, миямиз ҳам керакли-кераксиз ахборотни шундай тортиб олади. Машхур қирғиз адаби Чингиз Айтматов айтганидек, ошқозон мияга қараганда ақллироқ, чунки ошқозон кераксиз нарсани қайтариб чиқаради мия эса ҳар қандай ярамас нарсани ҳам ютиб юбораверади.

Ижтимоий тармоқ биз учун ҳамма нарса: чекисиз маълумотлар базаси, дўстлашиш майдони, янгиликлар улашувчи восита, ўйинлар олами, янги билимлар калити, реклама, бизнес учун катта имкониятлар эшиги. Афзалликларини санасак, тугаймайди. Интернет ҳар бир соҳа учун муҳим аҳамияти касб эта бошлади, чунки глобаллашув асрида яшайпмиз.

Бугун бутун дунё аҳолисининг 63 фоиз қисми интернетдан фойдаланар экан. Статистик маълумотларга кўра, Ўзбекистон аҳолисининг 70 фоиз қисми фаол интернет фойдаланувчиси. Юртимиздаги энг кўп фойдаланиладиган тармоқ "Instagram" платформасидир. Тармоқ фойдаланувчиларининг асосий қисмини 18-35 ёш оралиғидаги қатлам ташкил этади. Бу кичик кўрсаткич эмас, албатта. Фойдаланувчиларнинг катта қисми ёшларни ташкил этиши яхшими ёки ёмон? Танганинг икки томони бўлганидек, ёш қатлам замонавий технологик билимлардан қанча устомонлик билан фойдаланса, тараққиёт жихатидан илгарилаш жараёни тезлашади. Бошқа тарафдан қарасак, бузғунчи гояларга қарши ёшлар онгида етарлича иммунитет шаклланмаган бўлиши ҳам мумкин. Бу ҳолатда улар онгида қабул қилинган ҳар қандай ғоя ёшларни ишонтириши, даъват этиши ҳаётга катта таҳдид эканлигини таъкидлаш керак.

Яқында қызық бир маълумот ўқиб қолдим. Ижтимоий тармоқлар инсонни баҳтсиз қилар экан. Нега дейсизми? "Instagram" саҳифасига бир қаранг-чи, хамма баҳтиёр, хамма бекаму кўст. ўнчандайми?

4-6.

ГАЗЕТАСИЗ ХАЛҚ ТИЛСИЗ ОДАМ КАБИДИР

1924 йилнинг 25 августида "Овози тохик" газетасининг биринчи сонида Садриддин Айнийнинг "Сод-Айн" имозси билан чоп этилган мақоласида "Газетаси бўлмаган ҳар миллатнинг гўёки тилийдир. Яны, газетаси халқ тилсиз одам кабидир", дейлади.

Жамият хамда зиё ва адаб ахли ўртасидаги бир восита сифатида газетанинг нашр этилиши канчалик фавкулода мухим, хатто айтишумкини, миллат учун бир маёб бўлганини тасаввур килиш кийин эмас. Устоз Айний ва газетанинг биринчи бош муҳаррири Абдулқоюм Курбий (Хамроев) газета орқали жамиятга зиё олиб киради.

Абдулқоюм Курбий газета ишини юритиш йўлида жадидчилик ҳаракати вакили, маврифатпарвар истеъодод соҳибларидан эди. У йигирманчи йилларда бир неча тохижчи нашрларга нафақат асос соглан, балки уларда маъсул муҳаррир сифатиди ҳам фаoliyati юритган. "Овози тохик" газетаси таъсис этилиб, унга Курбий бош муҳаррир бўлгунинг қадар Тошкент ва Самарқандда бир неча нашрлар чоп этилар ва орадан ҳеч қанча вақт ўтмай, турли ижтиомий сабаблар туғайли ёлиларди. Курбий ҳар сафар бундан таъсирланар ва янги газетани ташкил қилиш пайдада бўларди. Жумладан, "Шулали инклиб" ҳафтаномасини чоп қилиш тўхтатигандан сўнг Курбий хонадонидан Ализода, Жавдат ва Рожий қаби ижодкорлар иштироқида бўлиб ўтган йигинда янги газетани таъсис этиш гояси юзага келади. "Овози тохик" ана шу йигилиш ва кенгашнинг маҳсули бўлди. Кейинчалик ўша замоннинг таникини адаб ва ижодкорлари Пайрав Сулаймоний, Ҳоқи Муин, Тўракул Зеҳнӣ, Раҳим Ҳошим ва Нисор Муҳаммад газета билан ҳамкорлик қила бошладилар. Курбий ҳоқимият вакили сифатида Шарқий Буҳоро, Ҳўжанд, Ўратепа, Помир ва Фалғар томонларга хизмат сафарлари чогида жойлардаги зиё ахлини газета ташкил қилишига ундарди. Жумладан, у "Бедорни тохик" газетасини таъсис этгандардан бири ҳисобланади.

Уша даврдаги кийинчалик сабабли раҳбарлик қилиши ва газетани чоп этиши жараён анча мушук эди. Жумладан, газетчиликдан хабардор бўлган Раҳим Ҳошим ўз хотираларида шундай ёзди: "Коғоз ҳамма вақт ҳам

топилавермасди. Курбий ва Ализода газетани вақтида чоп қилиш учун саводарлардан насиага коғоз олган кунларни биламан".

Газетанинг биринчи масъул муҳаррири Абдулқоюм Курбий ҳақида "Овози тохик" билан боғлиқ 50-йиллардаги ва ундан кейинги солномаларда маълумот учрамайди. Курбийнинг номи оқлангандан кейиннига манбалярда унинг таржимиҳо ҳоли, хукумат ва матбуотдаги фаoliyatiни ўрганиш бошланди. Бу номнинг тилга олинмаганига сабаб — у 1937 йили "инклибга қарши" деган айблов билан 10 йил муддатта қамалади ва ўша йили узок юртда вафот этиди. 1986 йили Самарқанд вилоятси ўз хумки билан "Овози тохик"нинг биринчи бош муҳаррири Абдулқоюм Курбийнинг пок номини оқлайди. Ҳозир Самарқанд шаҳрида Курбий номи билан атадиган кўча бошида унга ёдгорлик лаҳаси ўрнатилади.

Кейинчалик газетага Муҳаммаджон Ҳасанов, Шаҳобиддин Садруллин бош муҳаррир бўлган. Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун яратилган кўзлай мухит ўзиниши муносиб шарот "Овози тохик" саҳифаларида ҳам кенг ёритилади. Зеро, газета муштарийлари ва ўкувчилари ҳам уларнинг бир қисми бўйича, бу мухитни ўз жону танлари билан хис қилилади.

Газета 1938 йилда вактича ўз фаoliyati тўхтатади. Сўнгра "Ҳакиқати Ўзбекистон", 1950 йилдан бошлаб "Ўзбекистон сурх" номи билан чоп этилади. Шундан бўён газета танаффусиз, факат бир неча марта номи ўтганинг сиёсати халқнинг кайфиятига шундай ўзгарилиши мүмкун. Буларнинг барчаси нашрнинг келгусидаги мавjudligiga ишонч ва илҳом белгисидир. Республикада яшаётган турли ҳалқлар ва элатлар учун ярат

ТАБИАТ ВА ИНСОН

Жомбойнинг маҳобатли йўбдинтоғ яққол кўриниб турдиган тарафиди Сарқипқон деган қишилоқ бор. Юз ўйларки, ҳаволари соз, ён-атрофи дараҳтзор, даштларидан доим турфа гулу гиёхлар иси анқиб турдиган бу хуштабати гўша қиник қоним тукилган жой. Ҳар гал борганимда ҳавосидан тўйиб-тўйиб нафас оламан, майин шабадаларидан жонин яйрайди, ҳовлилардаги районлар хиди димогимга хуш ёқади. Айниқса, қишлоқнинг оқшомлари янада гўзал, йиррик-йиррик юлдузлар шундоқинча тепамда чарақлаб туради. Ҳуддик қора бахмал устига беҳисоб тилларанг чумчомалар сочилиб кетгандай! Бу манзара шундайки, бир бор кўрсанг яна соғинасан, ўтаровати билан узоқ вақтгача кўз ўнгингдан кетмай турвалеради...

Гоҳо ўйлаб қоламан. Нега шаҳар осмонидан юлдузлар яқираб кўринмайди? Тикилиб қарасанг, гўёки жуда хира нур сочаётгандай туюлади. Олимпарнинг тадқиқи татиҳаларини ўйгаг, шу саволимга жавоб топгандек бўламан. “Катта кўчаларда тинимиз қатнаб турган транспорт во-ситаларидан ажралаётган заҳарли чиқинидар туфайли биз нафас олаётган атмосфера ҳавоси анорганик моддалар (яни мис, рух, вольфрам, маргимуш, симоб) билан тобора ифосланмоқда”.

Дарҳақиат, экологик бузилишлар ҳакида қайта-қайта гапирилади. Бироқ ён-атрофи биз томонимиздан этиказилаётган озорлар саломатлигимиз ёмонлаштағанига сабаб бўймәтганимкин, аслида? Қаранг-а, биз она деб билгувчи табиатнинг ўз ични дунёси, нозик қонунийлари бор...

Масалан, балиқуслар деган ўз ҳакида кўчилик эшитмаган. Ўзи ёмғирлар четлаб ўтадиган саҳрова ўсади. Лекин гулбарглари ва поясига шунчалик кўп сүйиф эканки, уни қаердан олганига ажабланасиз. Саксовулларга яширинган мўъжизани ҳам айтай. Улар эрта кўкламда гуллаб уругнидиги, сунг жазирама иссиқида уруғларни нобуд бўймаслиги учун гулкосаларни ѿюб оларкан. Саратондан ўтиб олгач, яна очилиб уруғларини вояж етказиб, шу ўйл билан ўз наслини давом этишига экан.

Ривоят қилишларича, қадимда Лукмони ҳаким ўсимликлар тилини яхши тушунаркан. Унинг йўлида учраган гиёх борки, ҳаммаси улуг ҳакимга ўзининг шифо хусусиятларни бирма-бир сўзлаб бераркан. Бугунги кунда атрофимизни ўраб турган яшишлик олами ҳам бизга нималарнидир айтмоқчи бўлаётгандир, балки...

ДАРАХТ БИЗНИ “ТИНГЛАЙДИ”

Олимпар фикрича, яшишлигни дунёсида ҳам асаб тизими мавжуд. “Дараҳтларнинг танаси — орка мия, бутоқлари — етимиш иккি минг асаб торлари, барглари — ўпқасидир”, дейди мутахассислар. Айниқса, дараҳт билан инсон ўртасида узвий алоқа борлигини эшитмагандирисиз? Бон ичида дараҳтлар одамнинг ички хоталини хис этишини-чи?

Киши ҳорғин ва маъюс қолганида бир зум дарахтга сунғин турса, чарчоги кетиб, вужуди кучга тўлади. Дараҳт қанчалик йўғон ва бақувват бўлса, унин кувват манబон ҳам шунчук чуячвареди.

Дараҳт акиш ҳамма замонларда ҳам ҳайрли иш хисобланган. “Бобурнома”да ёзилишича, Захирiddин Мұхаммад Бобурдек улуг ҳуқмдор ўзи қароргоҳ этган жойларда дараҳтзор бунёд қилиб, сув ўйларни ўтказиш режаларни тузган экан!

Боғ ва ишкомлар ичини оралаганда гарк пишган турфа меваларни кўриб, табиатнинг ажабловини мўжизасидан. “Бобурнома”да ёзилишича, Захирiddin Мұхаммад Бобурдек улуг ҳуқмдор ўзи қароргоҳ этган жойларда дараҳтзор бунёд қилиб, сув ўйларни ўтказиш режаларни тузган экан!

Боғ ва ишкомлар ичини оралаганда гарк пишган турфа меваларни кўриб, табиатнинг ажабловини мўжизасидан. “Бобурнома”да ёзилишича, Захирiddin Мұхаммад Бобурдек улуг ҳуқмдор ўзи қароргоҳ этган жойларда дараҳтзор бунёд қилиб, сув ўйларни ўтказиш режаларни тузган экан!

Бир туп дараҳт эксанг, юз ўйл мева терасан”, деганлар. Ривоятда көлтирилишича, бир киши ўйлдан ўтиб бораётса, мункиллаб қолган кекса тоҳон ниҳоллар экактаган.

Дараҳтларни шовкин-сурони камайтириш ва атмосферага кўтарилаётган зарарли моддалар тўқсингилларни ўрни ҳам бекиёс.

КИШЛОҚ ОСМОНИДАГИ ЮЛДУЗЛАР

лашиб, унинг ишлари билан қизиқиди. “Мен шу жойни меваозор қиммоқиман”, дебди отaxon.

— Ёшингиз анчага бориб қолибди, қилаётган бу ишининг нимаси? Ахир бу николлар ўсиб мева-вага киргунича сиз бу дунёда бормисиз, йўқми-сиз...

— Бу ишин ўзим учун қилаётганим йўк. Биздан кейинги автол шу дараҳтзор соясида ўтириб дам олса, гарк пишган меваларидан узб еса, танижони яраса, менга шу кифоя, — дебди отaxon.

Ҳалиги ўйловчи кекса одамнинг гапларидан ажабланниб, елқасини қисганича ўйлида давом этиби. Орадан йиллар ўтиб, ўша юйловчи яна шу томонларга келиб қолибди. Но кўз билан кўрсаки, бу ерда улкан боф барпо бўлибди, серсоя дараҳтлар тагида ёш-яланлар қизғин сухбат куриб ўтиришибди. Турил мевалар гарк пишган, боф ичидан асал ҳиди келади. Йўловчи бир пайтлар бу жойга ниҳоллар экактаган нуорини отонхони ёслабди. Йи-чиқидан унинг доно гапларига тан бериди. “Бундай ишда ҳижмат кўп экан, шуни ҳар биримни ўрганишимиз лозим”, дебди ўз-ўзида.

Дараҳтлар ёзда соя-салқинлиги, кузда мева беришдан ташкири, йил бўйи бизни чанг-губорлардан химоя қиласди. Олимпарнинг фикрича, бир туп дараҳт 24 соат ичада шу яхши учун зарур бўлган кислородни кайтариб бераркан. Бир гектардаги дараҳтзор эса бир сутка давомида 230 килограммгача ҳажмадиги карбонат ангиридини ўзига ўтиб, 200 килограмм кислород ахратади. Бир гектардаги ига барги дараҳтзор бир йилда 40 тоннага якин, япалоқ барғли дараҳтлар эса 100 тоннага якин ҳаво чанғини ушлаб қолади. Теракзорлар ҳам 300 килограммгача бўлган ҳажмадиги чанғни ўзига иотади.

Мутахассислар фикрича, бир туп сада (гужум) дараҳтнинг салқинлиги ўнта советкин кувватига тенг экан. Ҳалқимиз ёнғокни “Лукмон дараҳт” деб ҳам атаган. Олимпар эса унда “ҳаво фабрикаси” дейишибди. Негаки ёнғок нуршар (эрзия)нинг олдини олади, микроқимлини яхшилаб, турфа микробларга кирон көлтиради. Бу жихатдан арчаларнинг ҳам фойдаси катта. Тоғлилар фикрича, ҳар бир арча битта қудук билан тенг, у қишида корни, ёзда намни яхши сақлайди.

Дараҳтларни ўзига иотади. Эрталаб ўйдан чиқаётганда чирокни ўчириши эсдан чиқармаймиз, лекин базован водорпровод жўмрагини яхшилаб беркитишини инутамиз. Гултурт чўпидек кувурдан томчилаётган сув кун давомида бир неча ўн литрин ташкил этиб, бекордан бекорга оқавага кетади.

Дунёдаги жуда кўп бой мемлакатлар табиии ресурслари танқислиги бोис, аксарият ҳолларда тоза ичимлини сувини четдан көлтиришибди. Шу бойис улар чинакам маънода ўзларини тўла фаровон ҳис этолмайди.

Машхур океанолог Жак Кусто: “Ер ҳаммамизнинг умумий ўйимиз, сув эса унинг қон томиридир”, деган экан.

Оқар сувларга чинкинди ташлаш ҳолатлари тез-тез учраётганда мэйлум.

Бу ҳол ҳаммани сертакор торттириши керак, аслида. Чунки инсон салоп-

ЗИЛОЛ СУВЛАРНИ СОФИНИ...

Бурунги замонларда сув оловдан ҳам кўпроқ ўзозланган. Ахир сув танқис бўлса, турроқда ҳеч нарса унмайди, ҳаёт сўна бошлайди.

Тарихий манбаларда көлтирилишича, Англия кирорличаси Елизавета XIV асрда ёки сувни чучуклаштируви энг арzon ва қулай усулини топган фуқарога жуда катта мукофот вайдза қиласди. Орадан неча-неча асрлар ўтиб, фан-техника юксалишига қарамасдан, бу мукофот ҳалигача ўзгасини топмади...

Маълумки, она сайёрамизнинг 70 фоизи сувдан иборат бўлиб, 1,4 миллиард квадрат километр сувнинг 97,5 фоизи шўр ва умумий сув ҳажмининг атиги 2,5 фоизини чучук сув (дарё, сой, кўл ва ботқопликлар), ташкил этиди. Аммо 2,5 фоиз чучук сувнинг ҳаммасиам ичиши яроқли дегани эмас. Тахминан 1 фоизи ичишига яроқли.

Олимпарнинг бугунги кундаги тадқиқотлари натижасига кўра, ер юзида яшовчи бир миллиарддан ортиқ одам тоза ичимлини сув билан таъминланмагани туфайли оғир хасталикларга дучор бўлишишади.

Эрталаб ўйдан чиқаётганда чирокни ўчириши эсдан чиқармаймиз, лекин базован водорпровод жўмрагини яхшилаб беркитишини инутамиз. Гултурт чўпидек кувурдан томчилаётган сув кун давомида бир неча ўн литрин ташкил этиб, бекордан бекорга оқавага кетади.

Дунёдаги жуда кўп бой мемлакатлар табиии ресурслари танқислиги бос, аксарият ҳолларда тоза ичимлини сувини четдан көлтиришибди. Шу бойис улар чинакам маънода ўзларини тўла фаровон ҳис этолмайди.

Машхур океанолог Жак Кусто: “Ер ҳаммамизнинг умумий ўйимиз, сув эса унинг қон томиридир”, деган экан.

Оқар сувларга чинкинди ташлаш ҳолатлари тез-тез учраётганда мэйлум.

Бу ҳол ҳаммани сертакор торттириши керак, аслида. Чунки инсон салоп-

матлигига салбий таъсир этадиган зарарли омиларнинг 35-40 фоизи сув тарқибининг бузилиши билан болгик эканлиги аллакачон аниқланган.

Шифкор олимплар айтиларча, таркибида нитратлари (захарли моддалари) кўп ичимлик суви қонимиздаги эритроцитларда кислородга бўлган талабни етариғла қондирормайди..

Ичимлик сувининг тоза ёки ҳар хил кераксиз моддалар билан кайда даражада ифосланганилигини аниқлашни энг осон ва ишонарли усули или бор иби. Сино томонидан таклиф этилган.

Бунинг учун бир хил идишдаги сувларга алоҳида-алоҳида тоза пахта булаги ташланади. Кейин улардаги сув бир хил меъдердаги кўп таъсирсида сикиб ташланади, яна ўтчандади. Қайси идишдан олинган пахта оғирлашнагига қараб айдан шу сув таркибида ёт моддалар кўплиги ва унинг иккисигина нисбатан истеъмолига яроқлизиги аниқланган.

Ҳар бир киши кун давомида ичимлик сувининг ақалли бир литрини тежаса ва беҳуда оқиб кетишига йўл кўймаса, ушбу сайд-харакат туфайли мамлакатимиз бўйича неча-неча тоннадаги бозор сув ифроси бўлмасдан саклаб қолинарди.

Олтингўз ва тилла
Кўнғизлар...

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг бугунги кунда ҳаммайб кетаётганилиги олимплар турпокнинг кимёйи ўғитлар билан зарарланишини сабаб қилиб қўрсатишни мавжуд.

Олтингўз, хонқизи, тилла кўнғиз каби митти жонинорларнинг

ҚУТЛОВ

YANGILANGAN “MYTURON” ILOVASINI YUKLAB OLING!

*Mustaqilligimizning 33 yilligi
muborak bo'ssin!*

ТААССУРӨТ

БУГЕНВИЛЛИЯ

Антилия сайёхлар учун севимли бўлган дунёдаги энг гўзал шаҳарлардан бири. Соҳиллари шаҳарга туташган ўрта Ер денгизи (маҳаллий аҳоли бу денгизни Оқ денгиз деб ҳам атайди) дам олиш учун ташриф буюрганларни қандай завқлантириса, табият манзаралари гўзаллиги қаршисида улар ҳайратини яшира олмайди. Бу шаҳарнинг нафақат боғлари, кўчалари ҳам гулларга кўмилган.

Антилиядаги бошқа юртларда кам учрайдиган манзарали ва мевали дараҳтлар шаҳарни яна ҳам файзли қилиб турибди. Биноларидан баланд пальмалари-ю ва бошқа кўплаб дараҳтлар номларини санаб адогига етад олмайсан, киши. Шундай дилтортар манзаралар оғушида худди олтин узукка ёётк юй қўйгандай бугенвиллия гули ажралиб туради. Бу гул япроқлари аёл қалби каби нозик. Майнин шаббодада титраб турган гул япроқлари гўзаллиги қаршисида лол қолмай иложингиз ўйўк. Япроқлар майдада гулчасини гўё фарзандидек эркалаб-чукоблаб олган. Кўз ўнгимда бу нағис ва латофат уфуриб турган гул япроқчалари ўз фарзандини зурийётларига безавол асрәтгандай гавдаланади. Бу табиатнинг бир мисқол мъжизасидир.

Бу гулнинг асл ватани Жанубий Америка. Бугенвиллияни ўрта Ер денгизи афсонаси деб атагим келди. Унинг нозик хусусиятларидан бири — денгиз об-ҳавосини ёқтиради, қаттиқ шамолга бардошисиз, гуллари тўкилиб кетади. Тўкиланганда ҳам бир ўзакка бирлашган гул япроқлари ажралиб кетмайди. Шаббодада ер юзасида у ёқдан бу ёқка енгилгина ҳиллираб бориб келиши ҳам завқ беради.

Бугенвиллия бинафша, оқ, пушти ва қизил рангларда учрайди. Бинафша рангли бугенвиллияга тикилсангиз, илҳом беради, хаёлларга ботасиз, руҳий тетикилоп оласиз. Оқ ранглиси покизалик, яхшилик ва адолат рамзилик бўлиб туюлади. Бир қарашда дикъатинизни ўғирлаб қўядиган пушти ранглиси эса кишини орзулар оғушига етаклаб кетади. Тўйуларни жунбига келтирувчи қизил рангли гуллар қалбларни ўзига ром этади. Турфа хил рангли бу гуллар инсон вужудига ва руҳига қувват беради.

Антилиянинг қуёшли, нам ва мусаффо ҳавосини яхши кўрувчи бугенвиллия шаҳарнинг ҳар жойида нигоҳиниз тушади. Мўъкизавий гулчамбарлар инсон баҳри-дилини шунчаларни яйратиб юборадики, бу гулларни парвариш қилаётганларга тасанно айтгингиз келади.

Дилмурод ҚИРҒИЗБОЕВ.

Хизматлар лицензияланган.

БУНИ ҚАРАНГ-А!

ҲАМ АМАЛДОР, ҲАМ ТАДБИРКОР

Коррупцияга қарши курашиш агентлиги мазлум қилишича, Қуришиш ва уй-жой коммунал хўжалиги вазирлигининг 93 нафар бошқарув ходими 112 та, Сув хўжалиги вазирлигининг 26 нафар бошқарув ходими 35 та ҳамда Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг 279 нафар бошқарув ходими 302 та тадбиркорлик субъектида таъсисчилек асосида фаолият юритиб келган.

Манба: platforma.uz

ЭЪТИРОФ

Ўзбекистонлик талаба — халқаро танлов ғолиби!

Шу йилнинг 8 сентябрь куни Жанубий Корея пойтахтида анъ-анавий “Quiz on Korea 2024” корей тили ва маданийи ҳалларо танловининг финал босқичи ўтказилди.

Танлов Корея Республикаси Ташкил ишлар вазирлиги ва “KBS” марказий телевидениеси ҳамкорлигига ҳар йили мунтазам равишда ташкил этилади.

Эътиборлиси, Сеул шаҳрида бўлиб ўтган тадбирнинг финал босқичида Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети талабаси Мохида Эргашева биринчи

ўринни кўлга киритди.

Жорий йилги “Quiz on Korea” танловида 21 давлатдан энг иқтидорли талабалар катнашиб, улар Жанубий Корея тарихи, иқтисодиёти, жамияти, тили ва маданийиҳа хакидаги билимларини синовдан ўтказдилар.

Ўн учичча маротаба ўтказилган мақбур ҳалларо танлов, бутун дунё ҳаллклари ўртасидаги дўстлик руҳини тарғиб килиш ва Жанубий Корея, унинг тили ва маданийига қизиқишини оширишга каратилган.

Қайд этиш керакки, эндиликда ушбу совинни кўлга киритган Ўзбекистон талабалари сони 3 на-

фарга етди. Бундан аввал, янги 2012 йилда Тошкент давлат шарқшунослик институтидаги талабаси Хулкар Эрданова ва 2022 йилда Корея Фонди стипендияси дастури бўйича лойиҳа координатори Саъдула Ибрагимов танлов бош мукофотини кўлга киритган эди.

“Дунё” АА

Hurriyat

Муассис:

Ўзбекистон
Журналистлар
уюшмасиБош муҳаррир
Абдурасул ЖУМАҚУЛОВГазета 2007 йил 3 январда Ўзбекистон Республикаси
Матбуот ва ахборот агентлигига 0080 — рақам билан
рўйхатга олинган.Хажми 4 босма табоқ. Бичими — А-2.
Баҳоси келишилган нарҳдаТаҳририятга келган ҳатлар доимий
эътиборимизда.Мақола ва ҳабарларда кетлирилган
маълумотлар учун
муаллиф жавобгар.

Адади: 3 161

Буюргма — Г-944

1 2 3 4 5 6

Топширишиш вакти — 21⁰⁰

Телефон: (71) 244-32-68, 244-32-91

Тел-факс: (71) 244-32-80

Реклама ва маркетинг бўйими: (71) 244-32-70

ISSN 2263-0160

Ogʻina indeksiga:

якка

обучнишлар ва

ташкилотлар

учун — 233

Манзилимиз: 100011, Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-йи.
Elektron manzil: gazhurriyat@mail.ru; info@uzhurriyat.uzГазета таҳририят компьютер марказида терилиди
ва дизайнер Э.Ёдгоров томонидан саҳифаланди.

Навбатчи: И.Аслибеков. Мусахих: З.Ҳасанова.

“Шарқ” НМАК босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41-йи.